

PRAĆENJE KONCENTRACIJE AEROALERGENE PELUDI U VANJSKOJ ATMOSFERI NA PODRUČJU VIROVITICE TIJEKOM DESET GODINA

Mirjana Špehar¹, Dina Polašek Hranilović¹, Miroslav Venus¹, Darija Petrovčić¹, Dražen Nađ¹

¹Zavod za javno zdravstvo „Sveti Rok“ Virovitičko-podravske županije
Ljudevita Gaja 21, Virovitica • e-mail: zdravstvena.ekologija@zzjzvpz.hr

CILJ

Prikazati kretanje koncentracije peludi biljnih svojti, posebice aeroalergenih, u ukupno izmjerenoj godišnjoj količini peludi vanjske atmosfere grada Virovitice i okolice u razdoblju 2005. - 2014. godine.

METODE

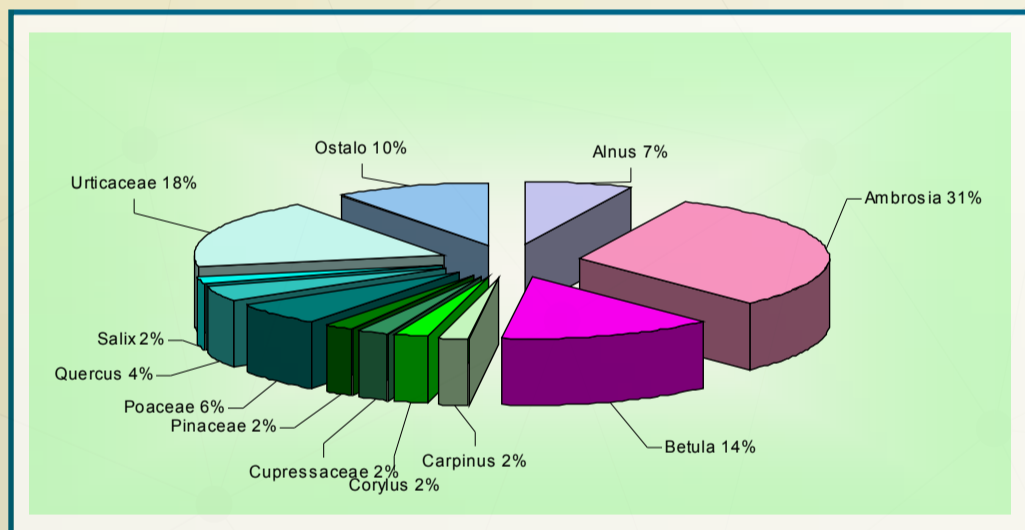
Slika 1. Hirstov volumetrijski sedmodnevni sakupljač peludi i spora

Prikupljanje peludi provodilo se volumetrijskom metodom uz pomoć Hirstovog sakupljača peludi i spora (Burkhard, UK) postavljenog na visinu od 20,5 m, sa geografskim koordinatama N:45049' E:17023', koji pokriva područje od 30 km u promjeru. Uzorkovanje se provodilo svakodnevno u razdoblju od veljače do listopada svake promatrane godine, a broj i vrsta peludnih zrnaca korova, trava i drveća određivali su se pomoću mikroskopa ZEISS AXIO Imager.A1 pri povećanju od 400x pregledom 3 horizontalne linije.

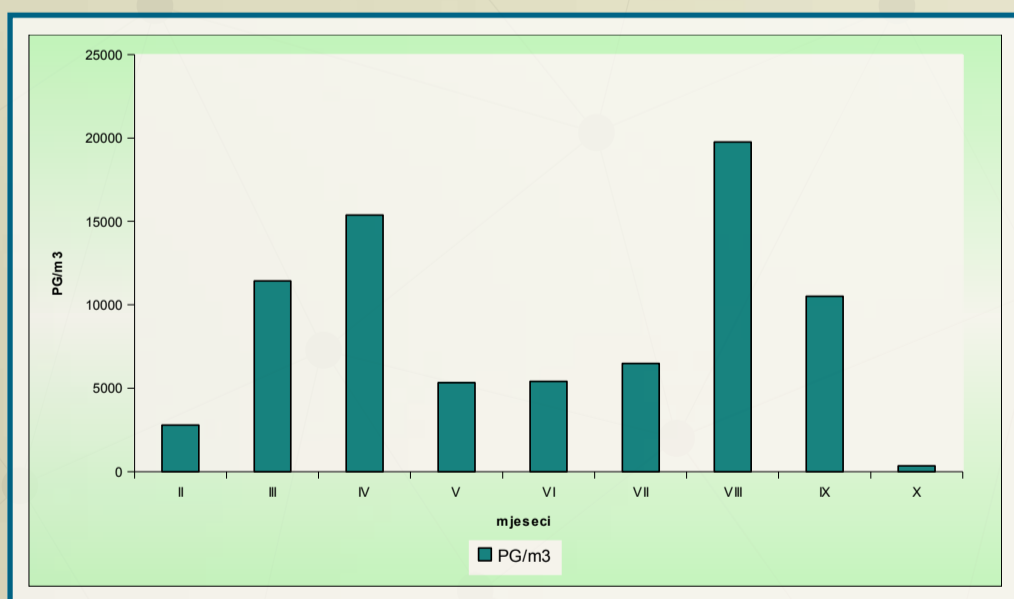
REZULTATI

Tijekom promatranog razdoblja prosječna godišnja količina peludi iznosila je 48.657 PG/m³ zraka s rasponom od 19.927 PG/m³ zraka 2005. godine, do 65.467 PG/m³ zraka 2008. godine. Skupina drveća je bila zastupljena sa 42%, trave sa 6% dok su korovi bili najviše zastupljeni sa 52%.

Slika 2. Prosječna vrijednost udjela zastupljenih peludnih zrnaca od 2004. do 2015. godine

Najzastupljenija je bila aeroalergena pelud korova ambrozije s prosječnim udjelom od 31%, zatim pelud korova iz porodice kopriva s udjelom od 18%, te pelud breze s udjelom od 14%.

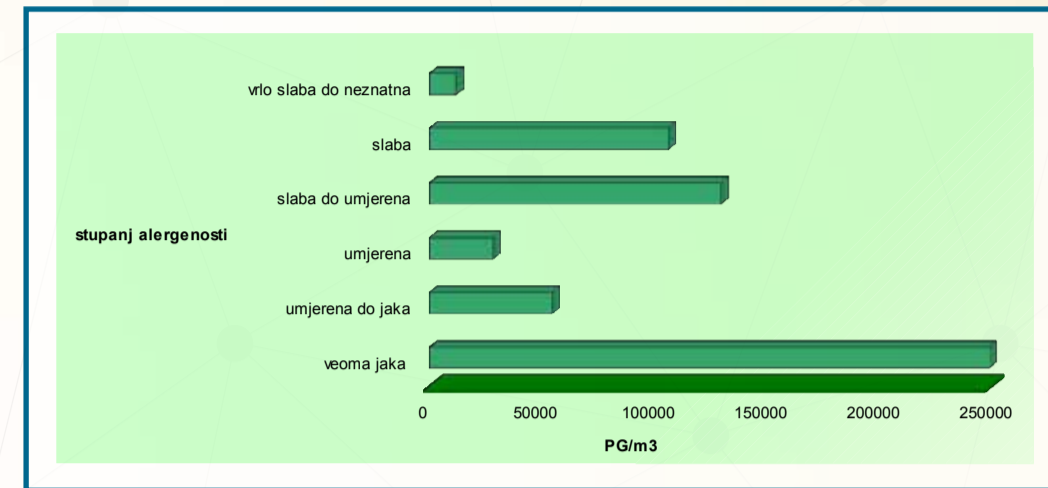
Slika 3. Distribucija peludi (prosječna vrijednost) po mjesecima

Najveće koncentracije peludi su zabilježene tijekom mjeseca kolovoza (26%) kada cvjeta korov ambrozija, potom slijede mjesec travanj (20%) i ožujak (15%) kada cvjetaju drveća.

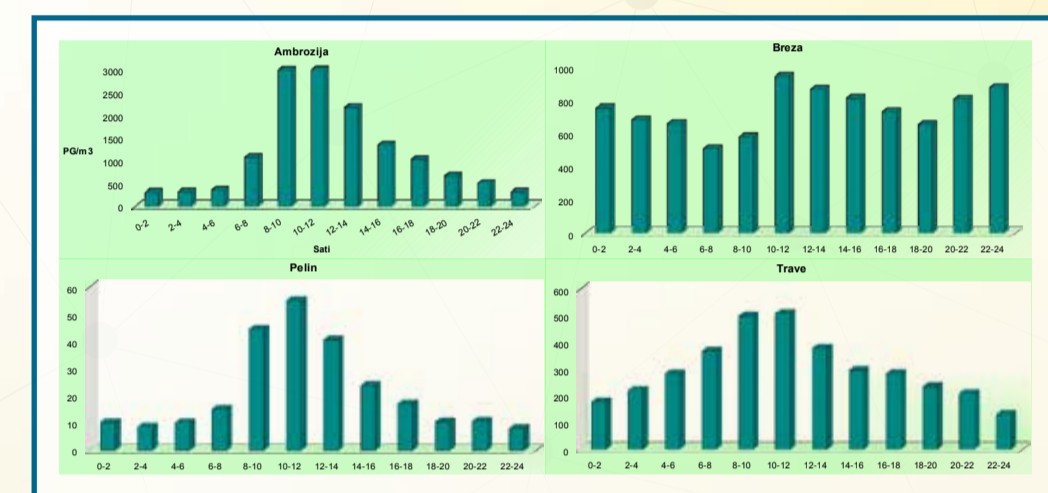
Slika 4. Ukupna količina peludnih zrnaca ambrozije tijekom cvjetanja od 2004. do 2015. godine

Udjel peludi ambrozije (najjači aeroalergen) 2007. godine iznosio je čak 45%, sa vršnom koncentracijom od 1.683 PG/m³ zraka 29. kolovoza iste godine.

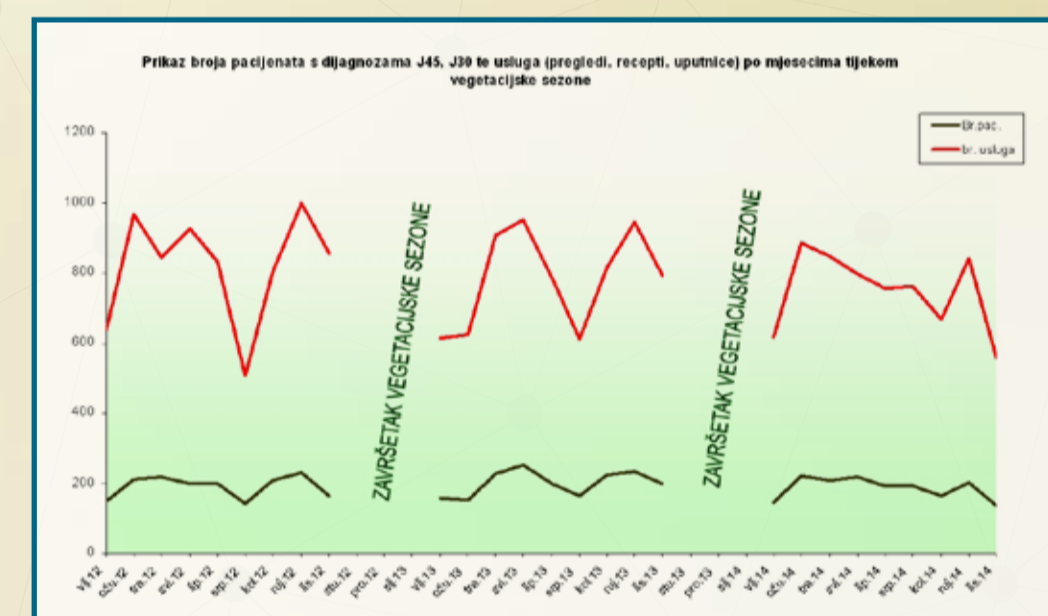
Slika 5. Ukupna količina peludnih zrnaca po stupnju alergenosti od 2004. do 2015. godine

Prosječni udjel peludi sa stupnjem alergenosti od umjerene do jake, koju čine 13 biljnih svojti, bio je zastupljen u prosjeku sa 70% u odnosu na ukupnu godišnju količinu peludi. U rasponu od neznatne do veoma jake alergenosti 43% su činile pelud veoma jake alergenosti.

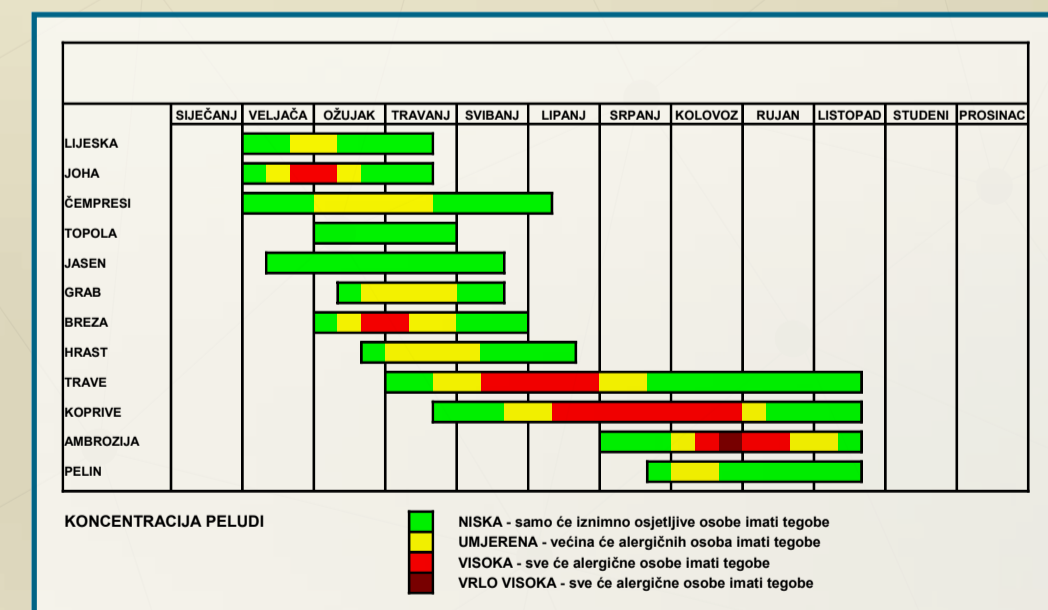
Slika 6. Diurnalne vrijednosti ambrozije, breze, trave i pelina

Diurnalne vrijednosti peludi ambrozije, trave i pelina bile su najviše između 08.00 i 14.00 sati, dok je za lijesku i brezu zabilježena nejednolika raspršenost tijekom 24 sata.

Slika 7. Prikaz broja pacijenata i usluga

Podaci prikupljeni iz nekoliko ambulanti obiteljske medicine koje se nalaze na području mjerenja peludi, sa simptomatologijom u ljudi (J45, J30 prema MKB) su pokazali da je najveći broj usluga prema pacijentima s alergijskim simptomima (pregledi, recepti, uputnice) zabilježen u travnju/svibnju (breza) i rujnu (ambrozija).

Slika 8. Peludni kalendar za Viroviticu i okolice

Za Viroviticu peludni kalendar daje obavijest o periodima cvatnje pojedinih biljaka u 10-godišnjem razdoblju.

Izmjerene koncentracije aeroalergene peludi od početka promatranog razdoblja unosile su se u bazu podataka European Aeroallergen Network, a zadnje godine je započeo unos peludi ambrozije u mapu Ragweed Pollen Alarm System.

ZAKLJUČAK

Koncentracije aeroalergene peludi kroz čitavo razdoblje mjerenja pokazivale su visoke vrijednosti od kojih je prednjačila pelud ambrozije. Pravodobnim i svakodnevnim objavljivanjem dobivenih podataka putem alergijskog semafora i diurnalnih vrijednosti izmjerenih koncentracija peludi, kao i objavom peludne prognoze i peludnog kalendara prevenirale su se potencijalne alergijske reakcije kod stanovnika Virovitice i okolice.